

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 163/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 1Tos/104/2023-693 z 5. decembra 2023 v spojení s uznesením Okresného súdu Martin sp. zn. 1T/59/2022 z 23. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. februára 2024 domáhal preskúmania svojho opätovného vzatia do preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uznesením krajského súdu č. k. 1Tos/104/2023-693 z 5. decembra 2023 v spojení s uznesením okresného súdu sp. zn. 1T/59/2022 z 23. novembra 2023. Sťažovateľ v rukou písanej ústavnej sťažnosti výslovne ústavný súd žiadal, aby „*ste sa mojou sťažnosťou zaoberali a pozreli si všetky skutočnosti a ma hneď prepustili z väzby a zrušili rozhodnutie Okr. Martin pod sp. zn. 1T/59/2022 a uznesenie Krajského súdu Žilina pod sp. zn. 1Tos/104/2023-693... a ma prepustili z väzby na slobodu.*“.

2. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti poukazuje na viaceré trestné konania vedené proti jeho osobe, a to trestné konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 1T/59/2022, krajským súdom pod sp. zn. 2Tos/45/2022 a Okresným súdom Prievidza pod sp. zn. 1T/31/2023, a namieta to, že bol v uvedených konaniach opakovane vzatý do väzby, a to aj po výkone trestu odňatia slobody, keďže považuje takýto postup okresného súdu za nezákonný a neústavný a od ústavného súdu požaduje preverenie tohto postupu. Sťažovateľ výslovne namieta to, „*ako ma mohol Okresný súd*

Martin mohol vziať speť do väzby, za to isté druhýkrát aj keď som bol dodaný do výkonu trestu tak som bol normálne prepustený a následne dodaný. Ale nie že by my bola väzba prerušená takto to je nezákonný postup Okresného súdu Martin a zároveň Krajského súdu Žilina. Pre ktore pyšem tuto sťažnosť aby ste o nej konali nakoľko, je to nezákonné postupovanie a tak tiež chcem poukázať o námietke zaujatosti, ktorú som podával a nekval v danej námietke, ale ďalej pokračoval v danom ukone, nakoľko si dovoľujem aj na toto poukázať že je to nezákonne postupovanie.“

3. Ústavný súd na podklade vlastného šetrenia ustálil skutkový stav veci a argumentáciu sťažovateľa, pričom vychádzal z uznesenia krajského súdu č. k. 1Tos/104/2023-693 z 5. decembra 2023, príkazov okresného súdu sp. zn. 1T/59/2022 z 23. novembra 2023 o prijatí sťažovateľa do väzby a sp. zn. 1T/59/2022 z 8. júna 2023 o prepustení sťažovateľa z väzby.

4. Okresný súd svojím uznesením sp. zn. 1T/59/2022 z 23. novembra 2023 rozhodol o opätovnom vzatí sťažovateľa do preventívnej väzby podľa § 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku v spojení s § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorá má začať plynúť okamihom prepustenia sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu trestným rozkazom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1T/31/2023 z 13. apríla 2023 (ktorý nadobudol právoplatnosť 3. mája 2023). Zároveň súd podľa § 80 ods. 1 písm. b), c) Trestného poriadku zamietol návrhy sťažovateľa na nahradenie väzby písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka. Krajský súd uznesením č. k. 1Tos/104/2023-693 z 5. decembra 2023 podľa § 193 ods. 1 Trestného poriadku zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1T/59/2022 z 23. novembra 2023.

5. Sťažovateľ bol uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu sp. zn. 3Tp/49/2022 z 20. augusta 2022 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3Tpo/33/2022 zo 7. septembra 2022 podľa § 87 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vzatý do preventívnej väzby, ktorá začala plynúť 17. augusta 2022 o 21.48 h. Okresnému súdu bola 31. októbra 2022 doručená obžaloba na sťažovateľa Okresnej prokuratúry Martin č. k. 1 Pv 406/22/5506-18 z 31. októbra 2022 pre pokračovací zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, 2 písm. b) Trestného zákona s použitím § 139 ods. 1 písm. b), c) Trestného zákona a pre pokračovací prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, 2 písm. b) Trestného zákona s použitím § 139 ods. 1 písm. b), c) Trestného zákona. Okresný súd uznesením sp. zn. 1T/59/2022 z 30. novembra 2022 rozhodol o ponechaní sťažovateľa vo väzbe po podaní obžaloby a zároveň zamietol jeho žiadosť o prepustenie z väzby. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 1T/59/2022 z 5. apríla 2023 uznal sťažovateľa vinným zo stíhanej trestnej činnosti, avšak krajský súd uznesením sp. zn. 1To/48/2023 z 26. septembra 2023 zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 1T/59/2022 z 5. apríla 2023 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Sťažovateľ bol trestným rozkazom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1T/31/2023 z 13. apríla 2023 (právoplatným 3. mája 2023) právoplatne odsúdený pre pokračovací prečin krádeže formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 212 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov so zaradením do ústavu so stredným stupňom stráženia. V dôsledku uvedeného samosudca okresného súdu príkazom sp. zn. 1T/59/2022 z 8. júna 2023 prepustil sťažovateľa z výkonu väzby s tým, že „ihneď nastúpi výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody.“. Okresný súd poukázal na to, že „došlo k stretu právoplatne uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody už aj s nariadeným jeho výkonom v jednej trestnej veci

vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp.zn. 1T/31/2023 s podmienkami väzby v inej trestnej veci vedenej na Okresnom súde Martin pod sp.zn. 1T 59/2022, pričom z ústavnoprávneho pohľadu má jednoznačne výkon trestu odňatia slobody prednosť pred výkonom väzby a ide tak o právo obžalovaného, aby vykonával trest odňatia slobody, a nie väzbu.“.

7. Napokon bol sťažovateľ uznesením okresného súdu sp. zn. 1T/59/2022 z 23. novembra 2023 (v spojení s príkazom samosudcu okresného súdu z 23. novembra 2023) podľa § 72 ods. 3 Trestného poriadku s poukazom na § 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku opätovne v tej istej veci vzatý do preventívnej väzby, ktorú v tej istej veci vykonával od 17. augusta 2022 do 8. júna 2023.

8. Z uvedeného prehľadu je teda zrejmé, že sťažovateľ bol vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 1T/59/2022 vo výkone väzby od 17. augusta 2022 (uznesenie sudcu pre prípravné konanie okresného súdu sp. zn. 3Tp/49/2022 z 20. augusta 2022 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3Tpo/33/2022 zo 7. septembra 2022) do 8. júna 2023, keď bol z nej prepustený príkazom samosudcu okresného súdu sp. zn. 1T/59/2022 z 8. júna 2023. V čase od 8. júna 2023 do 23. novembra 2023 bol vo výkone právoplatne uloženého trestu odňatia slobody (na podklade trestného rozkazu Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1T/31/2023 z 13. apríla 2023 právoplatného 3. mája 2023), z ktorého bol po jeho vykonaní opätovne vzatý vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 1T/59/2022 do väzby, a to s uznesením okresného súdu sp. zn. 1T/59/2022 z 23. novembra 2023 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 1Tos/104/2023-693 z 5. decembra 2023, proti ktorému podal aj ústavnú sťažnosť. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta to, že nemal byť opätovne vzatý do preventívnej väzby, tento postup považuje za nezákonný a neústavný, lebo jeho pôvodná väzba nebola prerušená, ale bol z nej prepustený, a od ústavného súdu žiada jeho prehodnotenie s pozitívnym záverom a prepustením na slobodu.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu sp. zn. 1T/59/2022 z 23. novembra 2023 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 1Tos/104/2023-693 z 5. decembra 2023, a to v súvislosti s opätovným vzatím sťažovateľa do preventívnej väzby v tej istej trestnej veci vedenej pod sp. zn. 1T/59/2022.

10. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská

republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

14. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

II.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu:

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

17. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

18. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

19. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky

odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu deľby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

20. Sťažovateľ využil proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1T/59/2022 z 23. novembra 2023 sťažnosť podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku ako riadny opravný prostriedok, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. V nadväznosti na uvedené ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

II.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajského súdu:

II.2.1. Zákonná úprava:

21. Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

22. Podľa § 71 ods. 3 Trestného poriadku ak bol obvinený prepustený z väzby, môže byť v tej istej veci vzatý do väzby, ak d) bol prepustený z väzby preto, že nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody a sú konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú niektorý z dôvodov väzby podľa odseku 1.

II.2.2. Judikatúrne východiská:

23. Ústavný súd už judikoval, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (I. ÚS 187/09, rozsudok vo veci Toth proti Rakúsku z 12. 12. 1991, sťažnosť č. 11894/85, bod 67).

24. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021) vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, v ktorých sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2

ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, I. ÚS 100/04, III. ÚS 199/05, II. ÚS 185/2016). Obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti za väzbu a proti nej vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08). V označených ustanoveniach ústavy sú obsiahnuté obdobné práva ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (III. ÚS 227/03, III. ÚS 34/07, IV. ÚS 181/07, IV. ÚS 333/08, III. ÚS 54/2017, IV. ÚS 263/2018).

25. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021). Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru (III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021), s ktorým musí byť v súlade, vrátane všeobecných princípov obsiahnutých v ňom výslovne alebo implikovane (Winterwerp proti Holandsku z 24. 10. 1979, séria A, č. 33, s. 19 – 20, bod 45 a Baranowski proti Poľsku z 28. 3. 2000, č. 28358/95, bod 51). Každé pozbavenie osobnej slobody zároveň musí byť v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou [Bozano proti Francúzsku z 18. 12. 1986, bod 54; Benham proti Veľkej Británii z 24. 9. 1992, Herczegfalvy proti Rakúsku z 11. 5. 2004, Morsink proti Holandsku (Veľká komora) z 10. 6. 1996, bod 40; z novej judikatúry Stanev proti Bulharsku (Veľká komora) zo 17. 1. 2012, bod 143; L. M. proti Slovinsku z 12. 6. 2014, bod 121].

26. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Teda úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd. Do obsahu právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré viedli k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby a jej ďalšie trvanie. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom

konaní. Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

27. Ústavný súd zároveň akcentuje, že jeho úlohou nie je nanovo vyhodnocovať skutkové a právne závery príslušných väzobných rozhodnutí, ale preskúmať, či závery v nich uvedené sú z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné. Povedané inak, úlohou ústavného súdu nie je samostatne posúdiť existenciu väzobných dôvodov sťažovateľa v pozícii inštančne nadriadeného súdu a porovnať svoje zistenia so závermi všeobecných súdov, ale presvedčiť sa, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu dáva dostatočný základ na väzobné stíhanie sťažovateľa, a to s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu i na všetky sťažovateľom prezentované relevantné námietky.

28. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

II.2.3. Napadnuté uznesenie krajského súdu:

29. Krajský súd k dôvodnosti vedeného trestného stíhania sťažovateľa pre pokračovací zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, 2 písm. b) Trestného zákona s použitím § 139 ods. 1 písm. b), c) Trestného zákona a pre pokračovací prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, 2 písm. b) Trestného zákona s použitím § 139 ods. 1 písm. b), c) Trestného zákona v nadväznosti na uznesenie krajského súdu sp. zn. 1To/48/2023 z 26. septembra 2023, ktorým bol zrušený rozsudok okresného súdu sp. zn. 1T/59/2022 z 5. apríla 2023 o odsúdení sťažovateľa pre stíhanú trestnú činnosť, uviedol, že je toto „*opätovne vo fáze súdneho konania pred prvostupňovým súdom, pričom samosudca uznesením z 21.11.2023 pribral do konania znalca z odboru psychológia k psychologickému vyšetreniu poškodenej S. Toráčovej, vrátane jej výsluchu na hlavnom pojednávaní, ktorého termín určil na 16.1.2024, teda súd vo veci priebežne koná. S prihliadnutím na štádium trestného konania, ako aj doteraz vykonané dôkazy pred súdom prvého stupňa (najmä výpovede poškodenej [REDAKOVANÉ], výpovede obžalovaného a zmien jeho postojov k stíhanej trestnej činnosti, záverov znaleckého posudku [REDAKOVANÉ] a jej výsluchu, zadokumentovanej komunikácii prostredníctvom SMS správ medzi obžalovaným a poškodenou), ktorých podrobný opis je súčasťou odôvodnenia napadnutého uznesenia, aj v tejto fáze trestného konania dostatočne odôvodňujú dôvodnosť podozrenia obžalovaného zo skutku, ktorý je predmetom obžaloby.*“.

30. K dôvodom, prečo krajský súd uznesením sp. zn. 1To/48/2023 z 26. septembra 2023 zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 1T/59/2022 z 5. apríla 2023 o odsúdení sťažovateľa pre stíhanú

tretnú činnosť, krajský súd sám zdôraznil, že „rozsudok prvostupňového súdu bol zrušený z dôvodu, že nebolo zrejmé, z akého dôvodu nebolo vyhovené návrhu poškodenej [REDAKOVANÉ] na doplnenie dokazovania jej osobným výsluchom v konaní pred okresným súdom a prečo sa nezaoberal ani písomnými podaniami poškodenej, v ktorých opätovne požadovala, aby bola vypočutá pred súdom. V tomto smere vyslovil krajský súd právny názor, že otázku ochrany svedka na hlavnom pojednávaní rieši súd samostatne podľa okolností prejednávaneho prípadu. Poškodená dala svojou žiadosťou o osobný výsluch nepochybne najavo, že jej nie je potrebné priznať viac postavenie obzvlášť zraniteľnej osoby. V ďalšom konaní má tak súd prvého stupňa zväziť pri zachovaní princípu nestrannosti svoj ďalší procesný postup, či už na základe návrhu niektorej zo strán tretného konania alebo z vlastnej iniciatívy vykonať dôkazy, ktoré umožnia náležité zistenie skutkového stavu veci.“. Zároveň doplnkovo k vývoju dôkaznej situácie poukázal na to, že „Čestné prehlásenie poškodenej, že z obžalovaného nemá strach o svoj život, podľa názoru krajského súdu neznegovalo závažnosť konaní opísaných poškodenu, ktorých sa mal voči nej dopúšťať obžalovaný. Obsah čestného vyhlásenia poškodenej poukazuje skôr na ťaživú situáciu poškodenej, ktorá ju primäla k jeho napísaniu (zdravotné problémy detí, finančné problémy, chýbajúca psychická podpora).“.

31. K dôvodu preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tretného poriadku podrobne rozviedol, že pod „Pokračovaním v tretnej činnosti sa rozumie nielen opakovanie toho istého tretného činu, ale aj spáchanie tretného činu tej istej povahy. Samosudca v napadnutom uznesení popísal skutkové i právne dôvody, ktoré reálne odôvodňujú existenciu dôvodnej obavy z pokračovania v tretnej činnosti obžalovaným [REDAKOVANÉ]. V tejto súvislosti krajský súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia, v rámci ktorého súd podrobne, zrozumiteľne a presvedčivo poukázal na skutočnosti, pre ktoré pretrváva obava z pokračovania v páchaní tretnej činnosti obžalovaným. Zároveň zdôrazňuje negatívne hodnotenie osoby obžalovaného vzhľadom na jeho tretnú minulosť, z odpisu registra trestov vyplýva, že bol 14-krát súdom potrestaný pre tretnú činnosť aj násilného charakteru (zločin lúpeže), ako aj za tretnú činnosť (porušovanie domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Tr. zák.), ktorá skutkovo súvisí s poškodenu [REDAKOVANÉ]. Z výkonu trestu odňatia slobody bol prepustený dňa 21.4.2022, pričom mu bol uložený ochranný dohľad na dva roky, a ihneď po prepustení sa mal dopúšťať stíhanej tretnej činnosti (skutok od presne nezistenej doby od 21.4.2022, po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, až do 17.8.2022). Ďalej sa dopustil ďalšej úmyselnej tretnej činnosti majetkového charakteru (skutok zo 6.7.2022 kvalifikovaný ako pokračovací prečin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a) Tr. zák., spáchaný v spolupáchatelstve). Práve za túto tretnú činnosť si vykonával v ostatnom období trest odňatia slobody. Na prevýchovu obžalovaného bolo pôsobené opakovane aj výkonom trestu odňatia slobody. Vzhľadom na tieto predchádzajúce odsúdenia je potrebné nazerať na osobu obžalovaného ako na osobu so sklonmi k páchaniu aj násilnej tretnej činnosti, čo v spojení s ďalšími skutočnosťami - škodlivým zneužívaním viacerých návykových látok - alkohol, pervitín, lieky, opakované, pravidelné zneužívanie s nepriaznivým dopadom na jeho sociálne fungovanie a osobnostnú výbavu obžalovaného (jeho osobnosť je explozívna, s ľahkým vznikom afektov, s vysokou pohotovosťou k impulzívnemu konaniu aj s agresívnym nábojom, čo vyplýva zo záverov znaleckého posudku) aj podľa názoru krajského súdu dôvodne vedie k obave, že v prípade jeho prepustenia na slobodu by pokračoval v páchaní tretnej činnosti. Z vyššie uvádzaných konkrétnych

skutočností je teda zrejmé, že dôvodom väzby nie sú len predchádzajúce záznamy obžalovaného v registri trestov.“.

32. Krajský súd napokon skúmal aj možnosť nahradenia väzby sťažovateľa písomným sľubom a dohľadom probačného úradníka, teda miernejšími prostriedkami, ako je samotný výkon väzby. K tomu krajský súd uviedol, že *„Nadriadený súd rovnako ako súd prvého stupňa skúmal, či u obžalovaného sú splnené zákonné podmienky na nahradenie väzby či už navrhovaným písomným sľubom alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka, resp. kombináciou týchto inštitútov s prípadnou možnosťou uloženia primeraných obmedzení a povinností, vrátane ich technickej kontroly. Dôsledne zvažoval, či a do akej miery prepustenie obžalovaného z väzby na slobodu by zvyšovalo nebezpečnosť jeho konania, ktoré zakladá väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. Túto povinnosť si dôsledne splnil aj prvostupňový súd, ktorý o alternatívnych inštitútoch na nahradenie väzby na návrh obžalovaného (písomnom sľube, dohľade probačného a mediačného úradníka) rozhodol vecne správne, t.j. väzbu u obžalovaného nenahradil. Napriek tomu sa obžalovaný domáha preskúmania týchto záverov súdu, argumentujúc, že v jeho prípade neboli využité zákonné možnosti náhrady väzby, ktorými možno eliminovať obavu z pokračovania v trestnej činnosti obžalovaným, tak aby väzba zostala len krajným riešením procesnej situácie.“.*

II.2.4. Posúdenie vecí:

33. Ústavný súd v rámci preskúmania ústavnej konformnosti napadnutého uznesenia pristúpil parciálne k hodnoteniu jeho jednotlivých častí.

34. V rámci prvej časti sa zaoberal zdôvodnením materiálnej podmienky vedenia trestného stíhania, pričom zistil ústavne konformné zdôvodnenie dôvodnosti vedeného trestného stíhania v prípade sťažovateľa. Krajský súd predovšetkým rozviedol dôvody, pre ktoré svojim uznesením sp. zn. 1To/48/2023 z 26. septembra 2023 zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 1T/59/2022 z 5. apríla 2023 o odsúdení sťažovateľa pre stíhanú trestnú činnosť, pričom dôvody sa vzťahujú na precizovanie vykonávaného dokazovania a dôsledného uplatňovania práv strán v konaní pri rozhodovaní o ich návrhoch na doplnenie dokazovania. Naopak, vydaním odsudzujúceho rozhodnutia prvostupňovým súdom dochádza skôr k zosilňovaniu dôvodného podozrenia sťažovateľa z páchanej trestnej činnosti než k oslabovaniu dôvodnosti samotného trestného stíhania sťažovateľa. Také rozhodnutie, ako už bolo ozrejmene, bolo zrušené, ale pre nedostatky v procesnom postupe okresného súdu pri vykonávaní dokazovania, nie z dôvodu skutkového oslabenia dôvodného podozrenia zo stíhanej trestnej činnosti.

35. Vo vzťahu k pretrvávajúcemu dôvodnému podozreniu z pokračovania v páchaní trestnej činnosti ústavný súd poukazuje na precízne odôvodnenie potreby jej ďalšieho trvania krajským súdom. Pre posúdenie ústavnej konformnosti tejto časti napadnutého uznesenia je východiskové spáchanie druhovo totožnej trestnej činnosti sťažovateľom bezprostredne po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody 21. apríla 2022 a počas doby ochranného dohľadu vrátane spáchania trestnej činnosti majetkového charakteru 6. júla 2022, teda opätovne počas doby ochranného dohľadu. K tomu je potrebné prihliadnuť aj na celkovo 14 záznamov sťažovateľa v registri trestov, z čoho sú zrejmé recidívne sklony sťažovateľa. Na zmenu správania sťažovateľa nemal vplyv ani nepodmienečný výkon trestu odňatia slobody a ani väzby, tieto skutočnosti v súhrne boli

relevantnými dôvodmi vedúcimi krajský súd nielen k záveru o dôvodnosti podozrenia z ďalšieho páchania trestnej činnosti sťažovateľom, ale aj nenahradenia väzby inými prostriedkami. V súhrne teda krajský súd dal sťažovateľovi primeranú súdnu odpoveď na dôvody, pre ktoré má pretrvávajúť dôvodnosť preventívnej väzby („adequate judicial response“; Grauslys proti Litve z 10. 10. 2000, č. 36743/97), a riziko pokračovania v páchaní trestnej činnosti bolo zo strany krajského súdu hodnoverne zdôvodnené poukazom aj na konkrétne okolnosti veci (Clooth proti Belgicku z 12. 12. 1991, sťažnosť č. 12718/87, bod 40). Ústavne konformný záver krajského súdu pri identifikácii dôvodov preventívnej väzby sťažovateľa mal dopad aj na jej nenahradenie alternatívnymi prostriedkami vrátane uloženia primeraných povinností a obmedzení a ich kontroly technickými prostriedkami, keďže dôvody, ktorými krajský súd odôvodnil dôvodné riziko z pokračovania v trestnej činnosti sťažovateľom (celkovo 14 záznamov v registri trestov, páchanie trestnej činnosti bezprostredne po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, páchanie trestnej činnosti počas doby ochranného dohľadu, páchanie násilnej a majetkovej trestnej činnosti, páchanie násilnej trestnej činnosti na blízkej osobe), sú takého charakteru, ktorý nasvedčuje principiálnemu dešpektu sťažovateľa k spoločenským normám a ich intenzita a rozsah sťažovateľa diskvalifikujú v posudzovanom prípade z možnosti uplatnenia alternatívneho prístupu voči jeho osobe.

36. Prvok ústavnej diskonformity ústavný súd nezaznamenal ani pri opätovnom vzatí sťažovateľa do väzby podľa § 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku, keďže (i) sťažovateľ bol z väzby prepustený len v dôsledku výkonu trestu odňatia slobody, a to vo veci vedenej Okresným súdom Prievidza pod sp. zn. 1T/31/2023 (bližšie pozri bod 8), (ii) opätovné vzatie sťažovateľa do väzby je predpokladané priamo právnou úpravou § 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku práve z dôvodu súbehu väzby a nariadeného výkonu trestu odňatia slobody a (iii) v prípade sťažovateľa boli identifikované konkrétne dôvody preventívnej väzby, ktoré boli krajským súdom sťažovateľovi aj náležite vysvetlené. Pokiaľ teda už okresný súd uznesením sp. zn. 1T/59/2022 z 23. novembra 2023 rozhodol o opätovnom vzatí sťažovateľa do väzby (tento postup odobril krajský súd v sťažnostnom konaní), konal tak explicitne podľa zákonnej úpravy § 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku. V uvedenej okolnosti spočíva omyl sťažovateľa vedúci k podstate jeho argumentov, keďže z väzby nebol prepustený pre pominutie jej dôvodov, ale práve a len z dôvodu prednosti nástupu právoplatne mu uloženého trestu odňatia slobody, keď po ukončení výkonu takého trestu je potrebné zvážiť, či väzobné dôvody dosiaľ právoplatne neskončeného konania pretrvávajú a v akej podobe. Rovnako neopodstatnená je sťažovateľom (nejasne formulovaná) námietka týkajúca sa započítania väzby do uloženého trestu, keďže do trestu odňatia slobody je možné podľa § 45 ods. 1 Trestného zákona započítať len väzbu vykonanú vo veci, v ktorej bol trest uložený, nie väzbu vykonanú v inom konaní, ktorého sa týka napadnuté uznesenie krajského súdu.

37. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pre namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

38. K záveru o neprípustnosti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d), § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde dospel ústavný súd pri posúdení námietky týkajúcej sa zaujatosti zákonného sudcu, ktorý mal aj napriek sťažovateľom podanému trestnému oznámeniu na jeho osobu (čo má zakladať jeho zaujatosť) rozhodovať o jeho opätovnom vzatí do väzby. Z obsahu napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že „v rámci argumentácie obžalovaného

na výsluchu pred samosudcom, tento argument absentuje. Je súčasťou až sťažostnej argumentácie, v ktorej zotrval na námietke zaujatosti voči zákonnému sudcovi, nakoľko voči nemu podal trestné oznámenie. Skutočnosť, že voči konajúcemu sudcovi podal trestné oznámenie, bola obžalovanému dávno predtým známa. Z písomnosti nachádzajúcej sa v spisovom materiáli na č.l. 560 - Prikazu Krajskej prokuratúry v Žiline z 29.5.2023 vyplýva, že obžalovaný podal trestné oznámenie na konajúceho sudcu v rámci písomného podania pôvodne zaslaného Generálnej prokuratúre SR z 19.5.2023 (časovo po vyhlásení prvého odsudzujúceho rozsudku vo veci). Z toho vyplýva, že námietka založená na tomto dôvode nebola podaná včas, a preto správne o nej súd prvého stupňa nekonal (v rozpore s ust. § 31 ods. 5 Tr. por.). „Pokiaľ teda krajský súd o sťažovateľom podanej námietke zaujatosti nekonal podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku z dôvodu jej prednesu až v sťažostnom konaní, a teda z dôvodu, že nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 5 Trestného poriadku, konal tak opätovne v súlade so zákonnou úpravou, teda podľa Trestného poriadku. Navyše konanie pred ústavným súdom je ovládané princípom subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde), teda platí, že sťažovateľ sa musí domáhať ochrany svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej najskôr v konaní pred orgánmi verejnej moci, a to riadne a včas, a len na takom podklade potom v konaní pred ústavným súdom, pretože v opačnom prípade by ústavný súd nedisponoval právomocou na posúdenie argumentácie dotknutých kompetentných orgánov (III. ÚS 90/03, III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08, IV. ÚS 340/2013). Inými slovami, právomoc ústavného súdu rozhodnúť o určitej námietke sťažovateľa nemožno založiť až na jej uplatnení v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v prípade, ak ju sťažovateľ mohol uplatniť v inom konaní, pričom podľa právneho poriadku o nej mohol a aj bol povinný meritórne rozhodnúť iný orgán verejnej moci (v tejto súvislosti je potrebné pripomenúť skúmanie rozhodovania vylúčeným sudcom aj v odvolacom a dovolacom konaní). Obsahovo sa taký záver týka aj sťažovateľom tvrdenej personálnej prepojenosti sudcov v jeho veci konajúcich súdov, čo má generovať vylúčenie konkrétne konajúceho sudcu.

39. Ďalšie v podaní sťažovateľa spomenuté podania na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky a Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ako podané trestné oznámenie) musia byť primárne vybavené týmito orgánmi a vo vzťahu k uvedenej okolnosti je k predmetnej námietke potrebné konštatovať nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.

Žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu

40. Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

41. Podľa § 37 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu,

ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

42. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd uvádza, že takýmto žiadosťiam vyhovie v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde a jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto oblasti, t. j. 1. ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery nedisponuje dostatočnými zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a 2. ak zároveň nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

43. Z dôvodu odmietnutia sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti v celom jej rozsahu a z dôvodov popísaných v predchádzajúcich bodoch nie je splnená druhá podmienka na postup ústavného súdu podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a to že v právnej veci sťažovateľa nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. V dôsledku tohto záveru ústavný súd ani nepristúpil k preverovaniu majetkových pomerov sťažovateľa a sťažovateľovej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom nevyhovel. Tým je zároveň subsidiárne daný vo vzťahu k výroku I uznesenia aj dôvod na odmietnutie sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. apríla 2024

Libor Duľa
predseda senátu